

Prezentujúci	Názov organizácie	Krajina	Názov témy
Petri Rinne	Prezident ELARD (Európska asociácia Leader pre rozvoj vidieka)	FIN	Komunitne vedený miestny rozvoj – Tematická a geografická diseminácia
Ing. Roman Haken	Člen EHSV (Európsky hospodársky a sociálny výbor)	ČR	Pozorovanie z vonku: Rozhodujúce body pre budúcnosť nástrojov LEADERa na Západnom Balkáne
Nenad Nikolić	Národný koordinátor MAS Rozvoj	Srbsko	Iniciatívy LEADER v Srbsku
Vlado Srbinovski	Prezident Balkania (Združenie pre alternatívny cestovný ruch)	Macedónsko	Iniciatívy LEADER v Macedónsku
Krzysztof Kwatera	Predseda/Manažér MAS Dolina Raby Zastupiteľ poľských MAS v pracovnej skupine Poľskej národnej siete pre vidiek	PĽR	Skúsenosti s prístupom Leader v Poľsku

Závery z workshopu:

Moderátor: **Ing. Radim Sršeň, Ph.D. (Česká republika)**

První řečník Petri Rinne (Finsko)

Téma: Komunitně vedený místní rozvoj – Tematická a geografická diseminace

Představení ELARDu coby mimo jiné i lobbingové organizace, která musí lobovat za Leader a rozvoj venkova jako protiváha mnoha lobbingových organizací, které prosazují zájmy zemědělců.

Petri Rinne se opět vrátil ke zprávě Dvora Auditorů, kde upozornil, že se jejich připomínky musí dostat i do národních programů.

Také zde bylo připomenuto, že LEADER je doporučován pro uplatnění ve všech připravovaných fondech EU a Leader by se měl také objevit v operačních programech jednotlivých zemí. Nyní je třeba velká podpora a objasňování Leaderu na příslušných orgánech (ministerstvech), aby se na Leader nezapomnělo a to jak ze strany EU, tak jednotlivých států!

Dále Petri Rinne pokračoval prezentací z Mosambiku.

Mosambik – Místní rozvojové strategie a jejich hlavní témata:

- Zemědělská spolupráce
- Struktury místního trhu
- Komunitní lesy
- Oříšky kešů

Finance na mikroprojekty 25 -31 tis. EUR na projekt, dvojnásobný převis žádostí.

Poučení z Africké mise:

- Leader je možno uplatnit kdekoli
- V Africe je Leader více o umožnění přístupu k aktivitám, v Evropě spíše o mobilizaci lidí
- Politici potřebují konkrétní rozvojové nástroje, aby se omezila možnost korupce
- Zahrnutí všech skupin lidí do vytváření místní rozvojové strategie
- Malé výše peněz nelákají zkorumpované lidi
- Je třeba budovat kapacity
- Důležité pro rozvoj jsou příklady z praxe
- Konstantní monitorování projektů
- Příprava indikátorů, které se jednoduše měří a výstupy, cílové hodnoty zahrnout do strategie
- Pokud je něco špatně, MAS se musí rychle pustit do nápravy

Všechny principy Leaderu je třeba zavádět zaráz.

Administrace musí pomáhat lidem a nesmí jim komplikovat práci!

Leader pomohl v Čechách, v Irsku, ve Finsku zvýšit zapojení lidí a pomohl ochraně životního prostředí.

Závěry:

- Podporovat mikroprojekty
- Politici potřebují konkrétní cíle a nástroje k dosažení cílů
- V balkánských státech začít s menšími penězi – u slabých MAS větší možnost korupce

- Je potřeba poskytnout podporu balkánským MAS a zástupcům ministerstev z jiných MAS a ministerstev například českých
- Zavedení všech principů Leaderu zaráz
- Leader na Balkáně by měl být o mobilizaci lidí i poskytnutí přístupu k místnímu rozvoji
- Administrace nesmí být na obtíž
- Je dobrá standardizace procesů po vzoru ČR

Petri Rinne

Druhý řečník Ing. Roman Haken (Česká Republika)

Téma: Pozorování z venku: Rozhodující body pro rozvoj budoucnosti leaderu na Západním Balkáně

Stanovisko hospodářského a sociálního výboru EK

- Podpora zdola
- Lepší koordinace na venkově vertikálně i horizontálně
- Vytvářet sítě a místní dialog, místní strategie
- Výsledkem pozitivní dopady na zaměstnanost na venkově

Co vyšlo na západním Balkáně z místních jednání

- Musí být know how pro zájemce a případy dobré praxe ze zahraničí pro zájemce
- Politická a administrativní podpora
- Pomoc jiných ministerstev a MAS na podporu Leaderu na Balkáně, jet tam a objasňovat a lobovat
- Síťování na národní úrovni
- Chorvatsko 1.7.2013 člen EU
- Je třeba politická vůle místních orgánů na západním Balkáně
- Je potřeba rozvíjet existující MAS a zvýšit počet MAS

- Musí být jasná strategie rozvoje leaderu na dané zemi, dokument široce přijímaný orgány a zástupci ministerstev
- Pozor na ohrožení – veřejná správa nepřijme leader, nízká pomoc z jiných zemí, neochota dávat zdroje na venkov (EU a státní) – je třeba vyzvedávat přínosy transparentních procesů, jež MAS mají, málo korupce, může dojít na vytvoření politických MAS, nebo elitních MAS – to pozor, není demokratické, není pro lidi, tedy plošně dle místních potřeb soudržností, místní ohrožení – vše připraveno v MAS, ale nejsou finance – MAS čekají a ztrácejí jistotu a ochotu lidí, zklamání místních aktérů

Závěry:

- začít pracovat na zavedení principů Leader vertikálně i horizontálně
- podpora síťování na národní a mezinárodní úrovni
- je potřeba podpořit politickou vůli
- potřeba rozvíjet existující MAS a podporovat vznik nových MAS, ale z iniciativy místních obyvatel, pozor na politické a elitní MAS
- pozor na dlouhé období bez podpory – zklamání místních aktérů, neaktivita..
- Důležitá je podpora především pro malé projekty
- Důvěra je klíčový faktor
- potenciál metody LEADER na platformě Vyšegrátské čtyřky
- krize Evropy není pouze krizí ekonomickou, ale krizí důvěry a legitimacy, obrovský potenciál metody LEADER pro zapojení občanské společnosti do rozhodovacích procesů

Roman Haken

Třetí řečník Nenad Nikolič (Srbsko)

Leader je v Srbsku založen na zkušenostech z EU, Leader je také považován jako mocný nástroj rozvoje

Leader začal v Srbsku v roce 2007, kdy byly obcemi založeny první MAS a začala vnikat místní síť MAS. V roce 2008 se začal v MAS zavádět Leader, od roku 2008 vznikly první příhraniční projekty. V roce 2009 vznikly další MAS a místní partnerství

V roce 2010 připravily MAS Projekt LIS, výsledkem projektu má být

- Povědomí o Leaderu, budování kapacit, nastavování finančních postupů, podpora Leaderu, zapojeno 10 MAS
- Ale nejsou peníze pro Leader
- Vytváření nových MAS, je třeba podpořit Leader na ministerstvech
- V roce 2011 bylo na Leader vytrénováno 94 lidí, fungovalo 21 MAS a diskutovalo se o dalších 27 potenciálních iniciativách
- Místní úroveň je v Leaderu aktivní, ale regionální a celostátní úroveň se Leaderem nezabývá
- Identifikovaná témata během projektu:
územní kontext partnerství ohrožují municipality s nadměrnými pravomocemi, místní lidé si myslí, že MAS zakládané městy nejsou plně vhodné dle zásad Leaderu
- Zde zůstává otázka, jak bude a od koho Leader podporován

Závěr:

Rizikem jsou MAS založené municipalitami, chybí zde místní partnerství

Leader na Balkáně je v procesu budování kapacit, vytváření MAS. Reprezentanti Leaderu se snaží rozvinout diskusi s ministerstvy a regionálními vládami

Leader na Balkáně potřebuje podporu od ostatních států EU (ministerstev a MAS z jiných zemí)

Poslední řečník Krzysztof Kwatera (Polsko)

Dobré zkušenosti s Leaderem v Polsku, které by se daly přenést na Balkán

- Malé projekty opravdu aktivizují nejvíce organizací, nejlepší nástroj podpory, maximální podpora 80% způsobilých výdajů
- V prvním programovém období důležité nemít mnoho financí, velké peníze přitahují korupční prostředí
- Je vhodné mít větší MAS, jejich činnost je pak efektivnější
- 4,5 % peněz Programu rozvoje venkova je dobré na první období na další programové by bylo vhodné nejméně 10 % PRV

